

**Trenne trowärdige
relationer. Then första: Om
en jude och skomakare af
Jeru...**

*18 C Sagor Br. 3 sagor Skomakare,
Jerusalems (u.o., u.å.)*

50
Trenne Frowårdige
RELATIONER.

Then Första:

Om en Jude och Skomakare af Jerusa-
lem, then odödelige Ahasverus benämud.

Then Andra:

Om thet straff hwart Släkte ibland Ju-
darna i sonnerhet lida måste.

Then Tredie:

Om Pilati Död och orofliga döda kropp.

Tryckt i År.

Joan Jonston. Hist. Civili & Ecclesiast. Lib.
IV. pag. 214. Edit. Elzev. Sua Imper. Ru-
dolph. II. Talar om theenne Juden salunda

Handwritten: Circa hęc tempora
Circa hęc tempora sparsum est com-
meare per urbes Ju-
dæum quendam qui
ob injuriam olim
Christo crucifigendo
factam, perpetuo ut-
que ad extremum
diem operationis es-
set damnatus.

Handwritten: 525

Then Första Relation.

Om Juden och Stomakaren Ahasverus
af Jerusalem.

Aulus von Eizen, fordom then
H. Skrifts Doctor och Biskop i
Schleswig, har mig för sanfär-
digt berättat sig hafwa i sin ung-
dom, År 1547, om wintertiden i Ham-
burg, sedt på en Söndag utt en Kyrka
under Predikan, en Man lång til statur,
med långa öfwer arlarna hängande hår,
stående barfotagint emot Predik. Stolen,
och med sådan andakt predikan tilhörande,
at han så ofta Jesu namn nämdes,
hade med största ärewördighet bögt sina
knä, hierteligen suckat, och sig för bröstet
slagit; men hade i tå warande hårda win-
tertid intet haft mera på sig än et par gam-
la synder slitna böror, en lång in på benen
hängande Lif-Räck med en Giördal om-
kring, och en Kappa theröfwer, som ha-
de räckt honom alt in på fötterna. Efter
utwärtas anseende hade han syntts wara
en Man wid 50 års ålder.

Medan tå hwar man talar i Hamburg

om bemålte Jude, och sig öfwer honom för-
undrat, är bemålte Doct. von Eitzen ther-
af blefwen förorsakat, at fråga efter hans
herberge och tå han thet förnummit, hade
han gåt til honom, och frågat honom
stelt om hans tilstånd, och alt hwad han
tilförne om honom hört säjas. Tå bemäl-
te Jude honom beskedeligen på alt swarat,
och i synnerhet sagt: sig wara född i staden
Jerusalem, och wid Christi tid hafwa varit
ther sammastådesen Skomakare, sit namn
wara Uhaswerus, och hafwer personligen
Christi korsfästelse bewistat, och alt sedan i
så många hundrade år måst gå omkring
i werlden, genom otaliga Konungarikken,
Länder och Städer, hafwandes han til
sådan sin berättelses stadfästelse uprepat
många och margahanda omständigheter,
om Christi Lidande, Korsfästelse och Död.

Han hade ock wetat at förtälja, alla the
förändringar, som sig alt sedan, så många
hundrade år både i Rykter och Regementz
saker tildragit, särdeles uti the Orientali-
ske Länder: enkannerligen huru länge
hwar och en af Christi Lärjungar och A-
postlar lefwat, huru de hade rest omkring
och predikat, och hwad ändalyckt omsider
hwar och en af dem hade tagit. Hvilket
alt Doct. von Eitzen hade med lust tilhört,
och

och theraf blifwit föranslåten til sin rätta information, begära af honom omständigare berättelse om hans egen person och tillstånd. Swaruppå Juden honom vidare berättat: at han wid Christi korsfästelses tid, bodt in uti sielsiwa Judeska hufvudstaden Jerusalem, och tå med then förstahopen af Judarna hållit Christum för en uprorisk man och folkets fördrare, hade ofta sedt Christum i sin egen Person, och med the andra emot honom rasande Judar önskat, at han til sin misshandels förtiente straff måtte af daga tagas, och på korsens galga fästas. När tå Christus omsider war af Pontio Pilato dömdet til döden, och tå han hade fått höra, at Christus skulle utföras at aflifwas, hade han genast lupit hemåt til sin hustru och barn, och them sådant kundgiort, på thet the måtte taga tiden i akt, at få se Christum utföras til Rätteplatsen. Och efter hans hus theruti han tå hade bodt, war belågit wid gatan som gick isfrån Rådstugan ut til Rätteplatsen, och krigsknektarne måste föra Christum hans hus förbi, hade han sielf tagit sit minsta barn på sin arm, och burit det ut för sin husport, at the skulle theß bättre få se Christum. När nu Christus hade kommit med swåra korsbördan in til Skomakarens hus, hade han stannat, och welat

lat något wila sig, stödjande sig til then
åndan emot hans huswägg. Men han
hade dels af blindhet och iswer emot Chri-
stum, dels at winna pris, drifwit Chri-
stum ifrån sin huswägg, och bortwist med
thesa ord: Gack hådan ifrån min hus-
wägg til korsens Galga thit tig bör gå,
hwaruppå Christus sig hade wändt til
honom, och til honom sagt: Jag wil
nu stå här litet stilla, och hwila mig, men
tu skal hådan efter ingen roo eller hwila
hafwa i thenna werlden, utan skalt osta-
dig och flychtig omkring wandra i hela
werlden alt in til domedagen. Hwar up-
på han straxt satt sit barn ifrå sig, och
då han welat gå in i sit hus igen, icke
kunnt komma in i huset, utan hade ge-
nast måst följa Christum ut til Huswud-
skalleplatsen, hwarest han med sina ögon
sedt Christum korsfästas och dräpas.

Efter förrättat korsfästelse hade han we-
lat gå hem igen in i staden Jerusalem til
sin hustru och barn, men icke kunnt kom-
ma in i staden, utan måste genast gå ifrå
Rätteplatsen, ther Christus blef korsfäst,
bert i främmande land, och ther uti nu så
många hundrade års tid ostadig och flychtig
i stor eländighet sorgse och bedröfwad wan-
dra omkring i werlden, ifrån, then ena
or.

orten til then andra. En gång hade han hög-
geligen trängt at komma igen til staden
Jerusalem, så han ock genom Guds skickelse
thit kommit, men funnit hela staden sköflad
och ödelagd, och hade hantå ther icke annat
sedt än stenhopar, och icke det ringaste mera
qwarstående af all den prackt och härlig-
het, ther uti staden hade stådt för Christi
lidande och korsfästelse. Ther jemte hade
han sagt, sig fuller icke kunna weta, hwar-
före Gud lät honom så länge här i werlden
i elände och jämmer omkring wandra, och
af så många tusende menniskor bestådas:
men sig trodt, Gud sådant af ingen annan
orsak gör, än at han skal wara alt in til do-
medagen, et lefwande witne om Christi
lidande och korsfästelse, emot alla otrogna
Judar och obotfärdige, them om bot och
bättring at påminna; önskande eljest, at
Gud wille honom en gång genom en salig
död ifrån sit elände och jämmer förlofa.
Sådant samtal med bemälte Jude, hade
jämte Doct. von Eitzen och så warande Re-
cior Schole i Hamburg biwistat, med
många andra Lärde och i Historierne wäl
beläsné Män: the honom om många til O-
rientaliske Ryrko. Historien ländande sa-
ker och förändringar frågat, och af honom
fått et oförmodat, och sanningen likmä-
tigt och trowärdigt swar, på alt the honom
frå-

frågat, så at the sig högelingen ther öfwer förundrat.

Judens lefwerne anbelangande, hade han tå i Hamburg fördt et stilla och ensligt lefwerne; hade aldrig talat, om icke någon frågat honom: om någon budit honom til måltids, hade han mäçta litet åtit och druckit, och altid tagit den ringaste Maten som warit på bordet. Wille någon gifwa honom penningar, så hade han aldrig tagit mera än två Lybske skillingar, dem han genast plågat åter til någon annan fattig menniska, som honom mötte, bortgifwa, säjandes altid, sig icke akka penningar, utan hafwa til Gud det förtroende, at han wål skulle föda honom, och allestädes hwart han kom, godhiertade menniskor beweka, at gifwa honom mat, kläder och hwad han kunde betarfwa: hade han eljest aldrig ledt, utan gådt i stadigt suckande bedröfwat och sorgse, i diupa tankar, likwål esomoftast säjandes: at han hade til Gud then tro och tilflyckt, at Gud honom woro igen til nåder uptagandes, medan han sine wid Christi korsfästelse begåna synder af hiertat ångrar, och i sit hierta om these synders förlåtelse utan återwåndo suckade.

Hwad hans språk och tungomål widkommer, så hade han kunnat tala allahan-

da Orientaliske och främmande språk, han hade ock talat rent Tyska, lika som hade han varit infödd Sachse. Så man honom frågat huru han these många Tungomål lärdt, hade han swarat sig hafwa alltid, så snart han kommit i et annat land, straxt kunnat genom Guds skickelse både förstå och tala sådant Lands Tungomål, änskönt han tilförene aldrig hade hört eller talat thet ringaste af sådant Tungomål, och förstodo han sielf icke, huru thet tilginge, utan måste thet uti Guds förborgade försyn prisas och ärkänna. I sit tal hade han eljest varit mäktig Gudelig och from, alltid när JESU Namn nämdes, sina knä böjandes och diupt suckandes. Hörde han någon swärja och bannas, eller JESU Namn misbruka, sade han strax til sådana: O! tu eländiga och arma människa, hwi misbrukar tu Guds och tins Frelsares JESU Namn, samt des bittra Pina och Död så försmädeligen. Hade tu såsom jag sedt, huru Frelseren är blefwen plågad, och hwad Sår och pina han för oss lidit, så skulle du förr tilfogat dig sielf något ondt på din kropp, än hans aldrabeligsta Namn, Pina och Död så obetänckt misbruka.

Thetta allt med mycket mera har jag
U:o

A:o 1574 hört af Herr Doct. von Eitzen mig sanfärdeliga berättas om förbemälte Jude och Skomakare af Jerusalem, hwilket mig många andra mina gode bekanta som tå för tiden hafwa sedt bemälte Jude så i Hamburg som andra wid Östern belagne stöftäder, såsom Lybeck, Wismar, Danzig, Königsberg och annorstädes bekräftat och stadfast hafwa.

I synnerhet har jag ock A:o 1575. af tå warande Hertigens af Holstein Schleswig Secreterare: Chirstopher Kruse, jemte en annan Lård Man, Jacob von Holstein benämnd, hört säja at tå the nyligen hade varit til Spanien försände å Hertigens wagnar at göra anordning om betalning för de frigstienster, som Hertigens Milici hade giordt Konungen i Spanien i thes Nederländer; tå hade the utithen Spaniska Residens Staden Madrid sedt bemälte Jude och Skomakare af Jerusalem, i äfwen sådan skavnad, klådebonad, statur och åtbåfwor, som han här framföre finnes beskrefwen. Och hade han tå talat god Spaniska.

Eljest har jag af många hundrade menniskor hört säjas, at the honom annorstädes sedan på många ställen sedt, och med honom talat hafwa.

Så berättas och the utur Pohlen och Muscov antonne resande, at the honom ther
sam.

sammastådes för några åhr sedt hafwa:
Och nu för tiden tala många hundrade
menniskor här i orten ther om, at the
sedt honom här i Liffland, dock enkan-
nerliga i thetta åhr i Staden Kewal.

Hwilket ock orsaken är som mig dertil
bewelt hafwer, at jag föregående Rela-
tion som jag af Herr Doctor von Eitzen
om bemålte Jude för så många åhr se-
dan förnummit hafwer, den gunstige Läs-
saren meddelar, på det han medelst des
jämnförande må kunna döma, om then
nu för tiden här å orten wistande Ju-
de kan hållas för then samme, hwar
om jag hörde i Schleswig förtäljas, el-
ler ej? Jag kan therom intet döma,
medan jag sielf hwarcken sedt eller med
honom talat hafwer. Skulle mig hän-
da, at jag får se honom, och får sielf
tala med honom, skal jag icke underlä-
ta den gunstiga Läsaren therom en san-
färdig Relation at meddela.

Kewal den 11 Aprill
Anno 1604.

Then

Then Andre Relation.

Om the tolf Judiska Släkters för
Christi Korshästelse skull, straff och
plågor.

Siru sig hwart släkte af Judarna i synnerhet es
mot Christum wid thes korshästelse försyndat,
och hwad straff hwart släkte therföre in til then-
na dag lida måste, har en namnkunnig Medicus i Ita-
lien, som warit född en Jude, och sig til then Chri-
stelige Religionen omwändt, för några åhr uti en the-
om staden Mantua tryckt Relation, werlden kundgiort.
Hwilkens berättelse så lyder:

1. Om Rubens Släkte.

Judarna af Rubens släkte hafwa tagit
fatt på Christum i Ortagården, och honom
thersammastådes af idel arghet slagit. För
sådan synd och misgerning warda the med
these trenne plågor och straff hemsökte: 1.
Wisznar och torkas alt hwad de widkom-
mer innan tre dygn, ehuru färskt och godt
thet ock wara må. 2. Alt hwad the så
och plantera triswes icke, och går icke up
utur jorden. 3. När the dö och begraf-
was, wärer intet gräs på theas graf.

2. Om Simeons Släkte.

The af Simeons släkte hafwa korshäst
Christum och fastnaglat honom på korshens
galga; therföre warda the årligen på lång-
fredag, både på händer och fötter således
plågade, at the hela dagen igenom blöda,
deraf deen stor smärta och sweda förnimma.

3. Om Lewi Slåkte.

Lewi slåkte har Christum i hans helga ansikte slagit och spottat; förthensskull kunna te icke någonsin spätta eller kasta någon spott öfwer sit skägg ned til jorden, utan spotten blifwer them alltid hängande i skägget: sådan de sedan sådant med stor möda taga måste.

4. Om Juda Slåkte.

Juda slåkte har begabbat och försmädat Christum: förthensskull äro the sig emellan så otrogna, at the ärligen i sit slåkte, trettio menniskor förädeltigen dräpa och mörda.

5. Om Zebulons Slåkte.

Zebulons slåkte har kastat lott öfwer Christi kiortel: therföre måste the ärligen den 23. Martii spotta blod ifrån morgonen alt in til aftenen.

6. Om Isaschars Slåkte.

Isaschars slåkte har bundit Christum wid pålan och hudflängt honom, therföre warda de ärligen den 25. Martii med bölder och sår på sina kroppar plågade, at hela dagen blod der utur rinner, och dem stor smärta förorsakar.

7. Om Dans Slåkte.

These hafwa ropat: Christi blod komme öfwer oss och våra barn; Förthensskull warda the hwar månad en dag med elak luft eller stank plågade, ther
ifrån

ifrån the icke frias, förr än the sig med
Christen blod smörja.

8. Om Guds Släkte.

These hafwa slåttat Törnekronan af 15
spetsliga Törnewiggas, och sedan Christo
i theß heliga hufwud genom köttet: och
hufwudskallen alt intil hiernan intryckt;
therfore bekommer hwar man af them,
ärligen then 15 Martii 15 bölder på sit
hufwud, der utur blod rinner ifrån mor-
gon alt in til aftonen, som them stor
sweda förorsakar.

9. Om Assers Släkte.

Judarna af Assers Släkte hafwa kind-
pustat Christum och slagit honom i An-
sigtet, therfore warder thesas högra hand,
en hand breds kortare än den wänstra.

10. Om Nephthali Släkte.

Judarna af Nephthali släkt hafwa in-
nehelt sina barn uti en Swinstiga, i med-
lertid at de andre Judar förde Christum
ifrån Hainnam til Caipham, inrättade bar-
nen at grynta såsom Swin, der wred at
försöka Christum, säjandes de ock sedan til
Christum, tå han fram om bemålte Swin-
stiga fördes; Spå oss Christe hwad är i
Swinstigan; och tå Christus them swa-
rat: ther äro edre barn inne, hafwa de
welat straffa honom med lögn, säjandes
ther äro Swin inne, hwaruppå Christus
them